

although some increase did occur. Sweden has been the most attractive destination of the Nordic countries in terms of volume, but in terms of the national shares of NMS immigration Sweden's percentage has not been so remarkable. The proportion of NMS immigrants has been highest in Iceland. GDP differences between the Nordic and the EU-10 countries create the possibility that higher immigration flows could occur but in reality the countries of greatest attraction for the EU-10 immigrants have been the English speaking countries of Great Britain and Ireland.

At the regional level, the capital areas and major cities have been the most attractive destinations for immigrants to the Nordic countries. The concentration of immigration to the same cities where the native population is moving in the country-internal migration process has thus accelerated the urbanization process. There is also increased concentration among immigrants inside some of the Nordic cities. It is worth to note that immigrants can also further move within the countries and they can be settled to lower level urban centres. Refugee-receiving municipalities have also often acted as short-term living areas after

which many refugees subsequently move to the main growth centres (see Kokko 2002). This also indicates that immigrants concentrate to those areas where people of the same ethnic background are already located. Networking creates greater possibilities to adjust and/or integrate into the new country. Networking also reduces the risks connected with international migration. Thus, social and psychological costs can be reduced by the "family and friends" effect and also, in economic terms, it is easier to find a job through networking.

References

- Edvardsson, Ingi Runar, Elli Heikkilä, Mats Johansson, Hjalti Johannesson, Daniel Rauhut, Torben Dall Schmidt, Lasse Sigbjörn Stamböl & Sirkku Wilkman (2007). Demographic Changes, Labour Migration and EU-enlargement – Relevance for the Nordic Regions. Nordregio, Nordic Research Programme 2005–2008. Report: 2. 149 p.
- Heikkilä, Elli (2007). Vain väliaikaista vetoapua – Uudet jäsenmaat eivät pelasta EU:ta työvoimapolulta. *Ulkopolitiikka* 2/2007, 12–17.
- Heikkilä, Elli & Järvinen, Taru (2003) Migration and Employment of Immigrants in the Finnish Local Labor Markets. Yearbook of Population Research in Finland 2003. The Population Research Institute. Helsinki.
- Heikkilä, Elli & Maria Pikkarainen (2008). Väestön ja työvoiman kansainvälistyminen nyt ja tulevaisuudessa. Siirtolaisuusinstituutti, Siirtolaisuustutkimuksia A 30. 219 s. Also available: http://www.migrationinstitute.fi/pdf/Siirtolaisuustutkimuksia_A30_ESR.pdf.
- Kokko, Karoliina (2002). Maa-hanmuuttajien Suomen sisäinen muuttoliike. Tapaustutkimuksena Turku. Turun yliopisto, maantieteen laitos, pro gradu-työ. Turku. http://www.migrationinstitute.fi/db/articles/pdf/karoliina_kokko.pdf.
- Persson, Lars Olof (2001, ed.). Local labour market performance in Nordic countries. Nordregio R2001:9. Stockholm.
- Rauhut, Daniel, Elli Heikkilä, Lasse Sigbjörn Stamböl, Sirkku Wilkman & Mats Johansson (2007). Immigrant Population, Labour Supply and Labour Market Participation in the Nordic Regions. The paper presented in the 47th Congress of the European Regional Science Association, Paris, 29th of August – 2nd of September 2007. 25 p.

Kirjat

Marko Juntunen ja Riadh Muthana: Abu Ghraib – Varissuo. Irakilaismiehen matka Saddamin selleistä Suomeen. Ajatus Kirjat. Gummerus kirjapaino Oy, Jyväskylä 2007. 235 s.

Marko Juntunen ja Riadh Muthanan välisten keskusteluiden tuloksena on syntynyt kirja, josta voimme lukea irakilaismiehen elämäntarinan alkaen 1960-luvun Irakista ja päättyen Varissuolle Tur-

kuun. Juntunen on kirjoittanut kirjan haastatteluiden pohjalta, mutta teksti on Muthanan kertomana minä-muodossa, mikä edesauttaa tarinaan eläytymistä.

Kirja etenee kronologisesti ja kuvaa Muthanan rauhallista sekä virikkeellistä elämää lapsena ja nuorena turvallisessa Bagdadissa. Hän käy innokkaana koulua ja toivoo seuraavansa isänsä jalanjälkiä apteekkarin uralle. Opiskelun vastapainona on harrastuksia ja työsäkäynty on rajattu ainoastaan koulujen loma-aikoihin. Muutos tapahtuu 1970-luvun lopulla, kun Irak muuttuu vähitellen kammottavaksi poliisivaltioksi. Tämä synnyttää vainoja sekä levottomuuksia, joiden seurauksena myös Muthanan sukulaisia saa surmansa.

Baathin hallinnon aikana Muthana kokee elävänsä kauhun valtakunnassa. Opiskeluun mukaan sekoitetaan politiikkaa ja ilmapiiristä tulee kireä. Muthana päättää valmistua konetekniikan opinnoistaan nopeasti, mikä johtaa hankalaan tilanteeseen, sillä alokas-koulutus olisi hänen kohdallaan alkamassa. Asepalvelus merkitsisi suoraa kuolemaa, joten Muthana päättää paeta maasta taisteluun osallistumisen välttämiseksi. Pako ulkomaille epäonnistuu ja hän joutuu vankilaan muiden rintamakurien joukkoon. Alkaa karmaisevan realistinen kuvaus kidutuksesta, jolla häntä pyritään saamaan tunnustamaan perättömiä tekoja tai ilmiantamaan tuntemattomia ja syyttömiä ihmisiä.

Muthana tuomitaan kuolemaan, mutta siitä huolimatta hän pysyy lujana ja pienet toivonhukset auttavat jaksamaan. Tuomion täytäntöönpano lykkääntyy ja lopulta se muuttuu elinkautiseksi.

Häntä kumppaneineen vaaditaan pysymään vaiti kuolemansellissä tapahtuneista asioista tai he joutuisivat takaisin teloitusjonoon. Muthana ei ole huolissaan siitä, että poliittisten vankien elinkautistuumio tarkoittaisi käytännössä kahtakymmentä vuotta vankeutta. Kuolemanrangaistuksen rinnalla se ei ole mitään, toteaa Muthana ja alkaa jälleen uskoa, että kaikki saattaisi vielä päättyä hyvin. Vankila oli kuitenkin saanut hänet etäiseksi ja käpertymään itseensä. Suusta on vaikea päästää ulos mitään pinnallisia kohtelaisuuksia kummempaa.

Muthanan vankilassaoloaika kestää yhteensä kahdeksan vuotta. Armahdus ja Abu Ghraibista vapautuminen ei kuitenkaan tarkoita kotiin palaamista, sillä hänen oletetaan ilmoittautuvan välittömästi omaan joukko-osastoon. Valtion sisäisen turvallisuuden poliisi aloittaa pian solvaamisen, uhkailun ja suostuttelun. Muthanaa vaaditaan yhteistyöhön, kirjoittamaan turvallisuusraportteja alueensa asukkaista, mutta hän ei suostu siihen. Jatkuvan painostuksen vuoksi Muthana alkaa suunnitella avioitumista ja perheenperustamista, sillä hän ei halua tuottaa vaikeuksia omaisilleen. Tämä ei kuitenkaan ratkaise tilannetta, vaan osaltaan pahentaa sitä, sillä häntä aletaan painostaa vaimoa uhkaamalla. Pako Irakista tuntuu ainoalta vaihtoehdolta, jotta perhe voisi elää rauhassa.

Muthana perheineen onnistuu pääsemään pakolaiskiintiössä Suomeen joulukuussa 1998, mutta takana on pitkä odotusaika ja kova kamppailu turvapaikasta Jordaniassa sekä Syyriassa. Suomeen sopeutumisessa auttavat maahan

jo aikaisemmin muuttaneet veljet, jotka ovat ehtineet muodostaa ystävyysyhteistyä samanhenkisten irakilaisten kanssa. Uuden elämän aloittaminen Varissuolla lähtee käyntiin ja perhekin kasvaa. Muthana hämmästelee erityisesti suomalaista ostoskulttuuria: asiakkaan pitää osata valita, mitä tahtoo, kun taas hänen kotimaassaan kauppias palvelee asiakasta. Saddaminkin kiinni jäämistä juhliitaan ja vihdoin Bagdadissa asuvat vanhemmat uskalletaan kutsua vierailulle Suomeen. Vierailu toteutuu, mutta samaan aikaan he kuulevat, että kotimaassa asuvat sisarukset ovat joutuneet uhkausten kohteiksi aseellisten ryhmien kamppaillessa alueistaan. Tämän vuoksi myös Muthanan vanhemmat hakevat turvapaikkaa Suomesta ja sen saatuaan asettuvat Varissuolle. Suku on lähes koossa, vielä yhden siskon perheen toivotaan pääsevän pakolaisena Suomeen.

Muthana kertoo vapautumisensa jälkeen huomanneensa, että jokaisella kodilla, talosta toiseen, oli kokemuksia pidätyksistä, katoamisista ja teloituksista. Kirjan tarina ei siis ole ainoa kuvaus Saddaminkin hallinnon aiheuttamasta kärsimyksestä. Saddaminkin hallinnon aikana vuosina 1979–2003 jopa puoli miljoonaa irakilaista sai surmansa ja yli neljä miljoonaa kansalaista joutui pakenemaan kotimaastaan. Kirja on tosi tarina poliittisesta vainosta ja elämästä diktatuurin keskellä. Se nostaa esiin ja avaa yhden pakolaisen matkakertomuksen Saddaminkin selleistä Suomeen.

Maria Pikkarainen